

FORSVARSMINISTERIET
DANISH MINISTRY OF DEFENCE

FMN-KFB
2017/006602 - 717323
31. oktober 2017

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 13. november 2017

Samlenotat¹

1. Den sikkerheds- og forsvarspolitiske implementering af EU's Globale Strategi	2
2. EU-NATO-samarbejde	6

---

¹ Efter rådsmødet afholdes der efter vanlig kadence møde i styringsrådet for Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA), hvor Danmark grundet forsvarsforbeholdet ikke deltager.

1. DEN SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITISKE IMPLEMENTERING AF EU'S GLOBALE STRATEGI

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 13. november 2017 ventes vedtaget rådskonklusioner, der gør status for den sikkerheds- og forsvarspolitiske implementering af EU's Globale Strategi (EUGS) samt udstikker retningslinjer for det videre arbejde. Forud for vedtagelsen af rådskonklusioner ventes afholdt en uformel arbejdsfrokost mellem EU's udenrigs- og forsvarsministre. Disse uformelle drøftelser forventes at berøre igangværende forsvarsmæssige såvel som civile initiativer i forbindelse implementeringen af EUGS på sikkerheds- og forsvarsområdet. Der forventes et særligt fokus på udmøntningen af traktatens bestemmelser for permanent struktureret samarbejde (PESCO). Derudover forventes også koblingen mellem en række forsvarspolitiske initiativer drøftet, herunder særligt forbindelserne mellem PESCO, Den Europæiske Forsvarsfond (EDF) under Kommissionen samt forslaget om gennemførelsen af årlige koordinerede gennemgange af medlemsstaternes forsvarskapabiliteter (CARD). Danmark vil som følge af forsvarsforbeholdet ikke kunne deltage i eller bidrage til at finansiere de forslag til en styrket sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP), der har hjemmel i bestemmelser, der er angivet i forbeholdet, og som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark lægger vægt på, at udviklingen af CSDP'en sker i komplementaritet til NATO, og at de civile dele af CSDP'en styrkes og tilpasses den ændrede europæiske sikkerhedskontekst. Danmark støtter endvidere generelt forsvarsindustrielle tiltag, der har til formål at understøtte udviklingen af et åbent, transparent og effektivt indre forsvarsmarked.

2. Baggrund

På baggrund af forslag fra den høje repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (HRVP) om en implementeringsplan for EU's Globale Strategi (EUGS) på sikkerheds- og forsvarsområdet vedtog Rådet (udenrigsanliggender) den 14. november 2016 omfattende konklusioner om EU's ambitionsniveau for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP) og en dertilhørende række af forsvarsmæssige såvel som civile initiativer, som man ønskede iværksat med henblik på at indfri dette ambitionsniveau.

Rådskonklusionerne fra 14. november 2016 var en del af den sikkerheds- og forsvarspolitiske pakke, der blev præsenteret og endosseret ved Det Europæiske Råd (DER) den 15. december 2016. De øvrige elementer i pakken var Kommissionens meddelelse om en forsvarshandlingsplan (European Defence Action Plan, EDAP) og en implementeringsplan for EU-NATO-fælleserklæringen fra NATO-topmødet i juli 2016. EU's stats- og regeringschefer genbekræftede senest ved DER den 19.-20. oktober 2017, at en styrkelse af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde var en prioritet.

Den Fælles Udenrigstjeneste (FUT) har sammen med EU's Forsvarsagentur (EDA) siden december 2016 haft fokus på at konkretisere en række udvalgte forsvarsmæssige initiativer. Den 8. juni 2017 traf Rådet (udenrigsanliggender) beslutning om oprettelsen af en operationel planlægnings- og implementeringsenhed for militære CSDP-træningsmissioner (MPCC), og der er blevet igangsat en prøveperiode for gennemførelsen af årlige koordinerede gennemgange af medlemsstaternes forsvarskapabiliteter (CARD) faciliteret af EDA.

Sideløbende hermed har Kommissionen arbejdet på at konkretisere forslaget om Den Europæiske Forsvarsfond (EDF). Forslaget om EDF blev fremsat den 30. november 2016 med Kommissionens meddelelse om EDAP. Forsvarsfonden består af hhv. et forsknings- og et kapabilitetsvindue og har til

formål at skabe bedre betingelser og større incitament for medlemslandenes samarbejde om forskning, udvikling og indkøb af forsvarsmateriel. Den 7. juni 2017 fremsatte Kommissionen en meddelelse, der lancerede Forsvarsfonden, samt et udkast til en forordning om oprettelsen af et forsvarsindustrielt udviklingsprogram (EDIDP) under fondens kapabilitetsvindue. Ligeledes som en del af forsvarsfonden lancerede Kommissionen i januar 2017 et treårigt prøveprogram under forskningsvinduet, der skal teste merværdien ved EU-finansiering af forskning i forsvarsteknologi og -produkter.

Endelig pågår forhandlinger blandt medlemslandene om udmøntningen af traktatens bestemmelser for etableringen af et permanent struktureret samarbejde, PESCO (TEU Art. 42, stk-6 og Art. 46 samt Protokol nr. 10), der gør det muligt for de medlemslande, som kan og vil indgå større forpligtigelser på forsvarsområdet, og som lever op til en række nærmere definerede adgangskrav, at indgå i et intensiveret samarbejde. Ved DER den 22.-23. juni 2017 udtrykte EU's stats- og regeringschefer enighed om behovet for at etablere PESCO.

Hvad angår de forpligtigelser, som PESCO-medlemslande vil skulle indgå, ventes disse at omfatte bl.a. krav til stigende forsvarsbudgetter og måltal for investeringer, forskning og udvikling. Dertil kommer krav om aktiv deltagelse i EU's fælles kapabilitetsudvikling samt krav til bidrag til EU's operationer.

Styringsstrukturen for PESCO forventes at bestå af dels et overordnet styringsniveau, der regulerer adgangen til og forpligtigelserne under PESCO, dels et niveau med underordnede og selvstyrende moduler (projekter og initiativer), som flere lande indgår et tættere samarbejde om. Det overordnede styringsniveau ventes etableret i rådsformation i "PESCO-format", hvor alle medlemslande deltager, mens alene medlemslande, der deltager i PESCO, vil have stemmeret. Medlemslandene har fremlagt en række konkrete forslag til projekter, hvoraf udvalgte forventes at ledsage etableringen af samarbejdet.

Beslutningen om etableringen af PESCO ventes truffet ved kvalificeret flertal på rådsmødet (udenrigsanliggender, inkl. forsvar) den 11. december 2017. Grundlaget for rådsafgørelsen vil være en fælles notifikation til Rådet og HRVP'en underskrevet af de medlemslande, som ønsker at tilslutte sig samarbejdet.

Fsva. opfølgningen på de civile initiativer, pågår et arbejde med at styrke den civile del af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde og øge EU's evne til ved hjælp af EU's civile missioner at reagere hurtigt og effektivt i krisesituationer i overensstemmelse med det ambitionsniveau, der fremgår af EUGS.

Danmark vil som følge af forsvarsforbeholdet ikke kunne deltage i eller bidrage til at finansiere de forslag til en styrket CSDP, der har hjemmel i bestemmelser, der er angivet i forbeholdet, og som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark vil som følge af forsvarsforbeholdet ikke kunne deltage i PESCO eller CARD. Det af Kommissionen fremlagte forordningsforslag om et europæisk forsvarsindustrielt udviklingsprogram, EDIDP, under Forsvarsfonden er et led i EU's industripolitiske samarbejde med hjemmel i traktatens artikel 173 om industripolitik. Forordningsforslaget er på det foreliggende grundlag derfor ikke omfattet af forsvarsforbeholdet. Prøveprogrammet vedr. forskning er heller ikke omfattet af forsvarsforbeholdet, da det er vedtaget med hjemmel i finansforordningen. Danmark lægger vægt på, at udviklingen af CSDP sker i komplementaritet til NATO, og at de civile dele af CSDP styrkes og tilpasses den ændrede europæiske sikkerhedskontekst. Danmark støtter endvidere generelt forsvarsindustrielle tiltag, der har til formål at understøtte udviklingen af et åbent, transpa-

rent og effektivt indre forsvarsmarked, herunder forbedringer af adgangen til markeder i andre medlemslande og til sund og fleksibel kapital.

3. Formål og indhold

Rådet (udenrigsanliggender, inkl. forsvar) forventes at vedtage rådskonklusioner, der gør status for den sikkerheds- og forsvarspolitiske implementering af EUGS samt udstikker retningslinjer for det videre arbejde. Forud for vedtagelsen af rådskonklusioner afholdes en fælles uformel arbejdsfrokost mellem EU's udenrigs- og forsvarsministre. HRVP'en forventes at orientere udenrigs- og forsvarsministrene om status for de igangværende forsvarsmæssige såvel som civile initiativer mhp. en efterfølgende uformel drøftelse.

Fokus for de uformelle drøftelser ventes at være på udmøntningen af EU-traktatens bestemmelser for etableringen af PESCO. På rådsmødet den 13. november forventes en fælles ceremoni blandt udenrigs- og forsvarsministrene, hvor den fælles notifikation til Rådet og HRVP'en underskrives af de medlemslande, som ønsker at tilslutte sig samarbejdet.

Under den uformelle arbejdsfrokost ventes også spørgsmålet om sammenhængen mellem PESCO og de øvrige initiativer på forsvarsområdet berørt, herunder særligt i forhold til initiativet vedr. gennemførelsen af årlige koordinerede gennemgange af medlemsstaternes forsvarskapabiliteter (CARD) samt Kommissionens forsvarsfond (EDF). Med CARD ønsker man at tilvejebringe et overblik på EU-plan over forsvarsudgifter, nationale investeringer og forskningsindsatsen mhp. at identificere fremtidige mangler i de europæiske forsvarskapabiliteter samt potentielle udviklingsprojekter, herunder i rammen af PESCO. EDF anses som en mulig finansieringskilde til sådanne kapacitetsprojekter i forsknings- og udviklingsfasen.

Danmark vil som følge af forsvarsforbeholdet ikke kunne deltage PESCO eller CARD. Danmark ventes godt at kunne deltage i initiativer vedrørende forsvarsindustri og -forskning, der har fokus på det indre marked og har hjemmel i de kommunitære bestemmelser.

De uformelle drøftelser af de civile initiativer forventes at munde ud i rådskonklusioner, der følger op på rådskonklusionerne fra rådsmødet (udenrigsanliggender) i maj 2017. Konklusionerne forventes blandt andet at opfordre til, at HRVP'en skal fremsætte forslag, der kan give de civile missioner et kvalitativt løft, således at de i endnu højere grad kan understøtte det ambitionsniveau for EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde, som man blev enige om på rådsmødet (udenrigsanliggender) i november 2016.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Udenrigsudvalg (AFET) har senest i en betænkning af 17. februar 2017 udtalt ønske om en ambitiøs videreudvikling af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik i EU samt om et styrket samarbejde mellem EU og NATO. Udvalget udtrykte ligeledes ønske om et styrket forsvarsindustrielt samarbejde og støtte til forsvarsrelateret forskning. Desuden kan henvises til udvalgets betænkninger af den 30. november 2016, den 3. november 2016 samt den 31. oktober 2016. Europa-Parlamentets Udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) har i en betænkning af 12. oktober 2016 udtrykt støtte til en styrkelse af og større strategisk kohærens for den Europæiske Forsvarsteknologiske og Industrielle Base (EDTIB).

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne og konklusionerne forventes i sig selv ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i finansieringen af militære aktiviteter i EU-regi.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Forhandlingsituationen

Der er generel opbakning til en styrkelse af den fælles forsvars- og sikkerhedspolitik, herunder initiativer til en styrkelse af de civile aspekter af det sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter overordnet ambitionen om at øge mulighederne for, at EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik kan bidrage til at håndtere Europas sikkerhedsudfordringer. Regeringen støtter endvidere forsvarsindustrielle tiltag i regi af EDF, der har til formål at understøtte udviklingen af et åbent, transparent og effektivt indre forsvarsmarked, herunder forbedringer af adgangen til markeder i andre medlemslande og til sund og fleksibel kapital. I de videre drøftelser vil regeringen fortsat arbejde for, at der sker en styrkelse af de civile aspekter af CSDP, ligesom der lægges vægt på, at udviklingen af CSDP i videst muligt omfang sker i komplementaritet med NATO, herunder med henvisning til EU-NATO-fælleserklæringen fra NATO-topmødet i juli 2016. Som følge af forsvarsforbeholdet vil Danmark ikke deltage i aktiviteter, der har hjemmel i bestemmelser, der er angivet i forbeholdet, og som har indvirkning på forsvarsområdet. Regeringen lægger vægt på, at drøftelsen ikke foruddiskonterer indholdet af den næste flerårige finansielle ramme gældende fra 2021. Regeringen lægger endvidere vægt på, at initiativer fsva. EUGS finansieres via omprioriteringer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Den sikkerheds- og forsvarspolitiske implementering af EU's Globale Strategi blev senest forelagt for Folketingets Europaudvalg den 11. maj 2017.

2. EU-NATO-SAMARBEJDE

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender, inkl. forsvar) den 13. november 2017 forventes EU's forsvarsministre at blive orienteret om status på implementeringen af fælleserklæringen om et styrket EU-NATO-samarbejde, der blev undertegnet af EU's og NATO's ledere ifm. NATO-topmødet i Warszawa i juli 2016. I fælleserklæringen identificeres syv områder med særligt potentiale for et styrket samarbejde: 1) hybride trusler, 2) operativt samarbejde, 3) cybersikkerhed og -forsvar, 4) udviklingen af forsvarskapaciteter, 5) styrkelse af forsvarsindustrien, 6) koordination af øvelser og 7) støtte til kapacitetsopbygning i nærområdet. Disse syv områder blev efterfølgende omsat til 42 konkrete tiltag, som blev politisk godkendt på ministerniveau i både EU og NATO i december 2016. I juni 2017 præsenterede EU's høje repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (HRVP) og NATO's generalsekretær den første fælles rapport om status for tiltagenes implementering, der vurderedes at være i god gænge. Der arbejdes nu på identificeringen af mulige nye tiltag. Et styrket samarbejde mellem EU og NATO er en dansk mærkesag, ligesom man fra dansk side gerne ser samarbejdet stå centralt i EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP).

2. Baggrund

På NATO-topmødet i Warszawa i juli 2016 undertegnede hhv. formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, EU-kommissionsformand Jean-Claude Juncker og NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg EU-NATO-fælleserklæringen.

I fælleserklæringen opfordres til, at forbindelserne mellem EU og NATO styrkes i lyset af dels de to organisationers fælles mål og værdier, dels de udfordringer, som begge organisationer står over for. Erklæringen peger på syv områder med særligt potentiale for et styrket samarbejde: 1) hybride trusler, 2) operativt samarbejde, 3) cybersikkerhed og -forsvar, 4) udviklingen af forsvarskapaciteter, 5) styrkelse af forsvarsindustrien, 6) koordination af øvelser og 7) støtte til kapacitetsopbygning i nærområdet.

Med udgangspunkt i fælleserklæringen er der blevet udformet 42 konkrete tiltag. Disse blev politisk godkendt i NATO og EU i december 2016. På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. juni 2017 præsenterede NATO's generalsekretær og EU's høje repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (HRVP) den første fælles rapport om implementeringen af fælleserklæringen. Implementeringen vurderedes at være i god gænge. Der er bl.a. blevet etableret et operationelt samarbejde mellem EU's operation Sophia og NATO's operation Sea Guardian i Middelhavet, og i september-oktober 2017 gennemførtes EU-øvelsen "EUPACE2017" parallelt med NATO's "CMX2017".

Der vil frem mod hhv. udenrigsrådsmødet (udenrigsanliggender) og NATO-udenrigsministermødet til december 2017 blive arbejdet på at vedtage en række nye samarbejdstiltag. Ifm. disse møder ventes samtidig en opdateret status for implementeringen af de 42 oprindelige tiltag.

Implementeringen af fælleserklæringen skal ses i sammenhæng med opfølgningen på de sikkerheds- og forsvarspolitiske aspekter i EU's Globale Strategi (EUGS). EUGS understreger bl.a. behovet for at styrke EU-NATO-samarbejdet i lyset af det stigende trusselsniveau i og omkring Europa, der har skabt behov for yderligere koordination og komplementaritet mellem de to organisationers sikkerheds- og forsvarspolitiske indsatser og instrumenter.

Fra dansk side bakkedes op om arbejdet med at styrke EU-NATO-samarbejdet. Fra dansk side lægges vægt på, at forudsætningen for samarbejdet er en fælles forståelse af, hvad EU gør bedst, og hvad NATO gør bedst, og at samarbejdet udbygges på de områder, hvor det skaber merværdi.

3. Formål og indhold

Det forventes, at HRVP'en vil orientere om status for implementeringen af de 42 tiltag for et styrket EU-NATO-samarbejde samt om de mulige nye tiltag. Herefter forventes en bordrunde, hvor EU's forsvarsministre vil have mulighed for at udveksle informationer og tilkendegive holdninger til emnet. NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg forventes at deltage.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Udenrigsudvalg (AFET) har udtalt ønske om et styrket EU-NATO-samarbejde.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Dagsordenen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der forventes generelt bred opbakning til at forsætte implementeringen af de 42 tiltag med henblik på at styrke EU-NATO samarbejdet, ligesom der forventes opbakning til, at man begynder at se på mulige nye tiltag.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU-NATO samarbejdet styrkes i lyset af det stigende trusselsniveau i og omkring Europa, herunder at der arbejdes videre med implementeringen af de 42 tiltag med henblik på at styrke EU-NATO samarbejdet. Samarbejdet bør implementeres uden unødvendig duplikation mellem de to organisationers indsatser og instrumenter, således at de samlede ressourcer anvendes mest hensigtsmæssigt. Danmark deltager i drøftelser af EU-NATO-samarbejdet under respekt for EU-forsvarsforbeholdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU-NATO-samarbejdet blev senest forelagt for Folketingets Europaudvalg den 11. maj 2017.